

Motion till riksdagen 2025/26:3874

av **Ida Karkiainen m.fl. (S)**

med anledning av prop. 2025/26:87 Nya regler för arbetskraftsinvandring

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beviljandet av arbetstillstånd vid arbetskraftsinvandring ska baseras på en myndighetsbaserad arbetsmarknadsprövning i samverkan med arbetsmarknadens parter och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det höjda lönekravet som införs ska göras dispositivt och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kravet på heltäckande sjukförsäkring ska vara ett ansvar för arbetsgivaren och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avvisa förslaget om att förlänga tillstånd för säsongarbete till nio månader och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I regeringens proposition lämnas flera förslag som syftar till att skärpa villkoren för arbetskraftsinvandring. Bland annat föreslås en höjning av lönekraven till 90 procent av medianlönen. Samtidigt införs en möjlighet för regeringen att genom förordningsbeslut införa undantag från lönekrav för yrkesgrupper där regeringen bedömer att det är befogat. På motsvarande sätt föreslår regeringen även att den ska bemyndigas att fatta beslut om att helt utesluta vissa yrkesgrupper från möjlighet att beviljas arbetstillstånd.

Socialdemokraterna tycker att det är viktigt att det finns tydliga och höga lönekrav vid arbetskraftsinvandring, framför allt för att få bort möjligheten att locka lågavlönad arbetskraft till Sverige och få bort de arbeten där människor utnyttjas med låga löner och dåliga arbetsvillkor. Det är bra att det i lagstiftningen förtydligas att arbetstillstånd får vägras om arbetsgivaren har blivit påförd vissa sanktioner eller är misstänkt för eller

har dömts för vissa brott. Det är också bra att två nya brott, exploatering av utländsk arbetskraft och handel med arbetstillstånd, införs samt att den särskilda avgiften för den som har en utlänning anställd som inte har rätt att vistas eller arbeta i Sverige höjs. Vi stöder även utökningen av möjligheterna för högkvalificerade utlänningar att ansöka om uppehållstillstånd inifrån landet.

Inför en myndighetsbaserad arbetsmarknadsprövning och gör lönekravet dispositivt

En direkt effekt av en höjning av lönekravet till 90 procent av medianlönen blir att kvalificerade arbeten inom de flesta yrkesgrupper som finns inom LO:s avtalsområden inte kommer att kunna nyttja arbetskraftsinvandrare även om det råder arbetskraftsbrist. För att undvika behovet av att införa undantag på en mängd yrkesområden och därmed riskera att återigen få tillbaka en arbetsmarknad där arbetskraftsinvandrare används för att pressa ned lönerna har vi socialdemokrater föreslagit en myndighetsbaserad arbetsmarknadsprövning där ansvariga myndigheter tillsammans med arbetsmarknadens parter bedömer behovet av arbetskraftsinvandring inom respektive yrkesområde. Vi vill dessutom att lönekravet i lagstiftningen görs dispositivt. Det innebär att lägre lönekrav kan tillåtas där ett kollektivavtal har tecknats mellan arbetsmarknadens parter som gör att arbetskraftsinvandring även kan användas inom yrkesområden där lönenivån är lägre än lönekravet men där arbetsmarknadens parter anser att det kan fungera utan att det snedvrider konkurrensen och stör lönebildningen inom de berörda yrkesgrupperna. Denna möjlighet är också viktig för att kunna tillgodose varierade behov och ta hänsyn till olika förutsättningar som finns i landet.

I stället för arbetsmarknadsprövning och dispositiv lagstiftning föreslår regeringen att den ska bemyndigas att själv besluta om eventuella undantag i lönekravet för vissa yrkesgrupper samt själv besluta om vilka yrkesgrupper som helt ska uteslutas från möjligheten att beviljas arbetstillstånd. Vi är tveksamma till att hanteringen av arbetstillstånd på detta sätt flyttas in direkt i Regeringskansliet. Vi ser här en uppenbar risk för att frågan om vilka yrkesgrupper som ska undantas och frågan om vilka yrkesgrupper som ska uteslutas kommer att utsättas för politisk påtryckning och att besluten därmed inte kommer att vila på saklig grund. Vi anser att det vore bättre om dessa frågor kunde avgöras i en arbetsmarknadsprövning av ansvariga myndigheter i samråd med arbetsmarknadens parter. Eftersom regeringen ändå väljer att gå vidare med förslagen och helt förbise behovet av en arbetsmarknadsprövning, väljer vi i det här läget att inte gå emot förslaget. Det är trots allt bättre att det finns en möjlighet att fatta beslut om undantag i regelverket i de fall behov uppstår.

Kravet på heltäckande sjukförsäkring bör riktas mot arbetsgivaren

För att en utlänning ska få beviljas arbetstillstånd enligt reglerna för arbetskraftsinvandring föreslår regeringen att hen, vid vistelse som kommer att uppgå till högst ett år, ska ha eller ha ansökt om en heltäckande sjukförsäkring som gäller i Sverige. I likhet med bl.a. remissvaren från LO och TCO anser vi att kravet på en heltäckande sjukförsäkring är rimligt men att det tydligt bör framgå att det vid dessa situationer är ett ansvar som ska ligga på arbetsgivaren där den arbetssökande har fått erbjudande om en anställning. Detta gör det också lättare att utkräva ansvar om en sådan försäkring av något skäl inte

tecknats och behov av sjukvård uppstått under tiden för arbetstillståndet. Vi föreslår därför att regeringen tillkännages detta.

Avvisa förslaget om att förlänga tillstånd för säsongsarbete

Regeringen föreslår att tillståndstiden för säsongsarbetare förlängs och utökas från dagens högst sex månader till högst nio månader under en tolv månadersperiod. I likhet med remissvaret från TCO ser vi en risk att tillstånd för säsongsarbete blir en ersättningskanal för vissa yrken som inte når upp till lönekravet för arbetstillstånd och att en utökning kommer att kräva att fler kontroll- och skyddsregler införs om förslaget genomförs. LO påpekar också i sitt remissvar att förslaget utgör en onödig regeländring eftersom arbetsgivarna redan har förutsättningar att ansöka om förlängning för enstaka anställda. I likhet med LO menar vi att denna möjlighet bör räcka, möjligen kompletterad med ett mer förenklat ansökningsförfarande än vad som finns i dag. Vi avvisar därför förslaget om att förlänga tillstånd för säsongsarbete och föreslår att regeringen tillkännages detta.

Ida Karkiainen (S)

Ola Möller (S)

Åsa Eriksson (S)

Arber Gashi (S)

Sanne Lennström (S)

Jessica Rodén (S)